

Pozdravna riječ glavnog urednika

Časopis *Dijete*, vrtić, obitelj postaje dijelom jedinstvenog i izuzetno važnog projekta *Djeca u Europi* koji europski prostor povezuje na razini brige i zastupanja prava djece rane dobi. Zajedničkim pridruživanjem časopis *Djeca u Europi* se tiska u 16 europskih zemalja i što je vrlo važno, na 15 različitih jezika, među kojima je odnedavno i hrvatski.

Časopis *Djeca u Europi* prvi put se pojavio 2002. godine. Njegovi pokretači bili su predstavnici nekolicine zemalja članica Europske komisije koji su u razdoblju od 1986. do 1996. godine radili na izvješćima vezanim uz problematiku ustanova ranog odgoja i obrazovanja, kao i uz populacijsku politiku koja se odnosi na roditeljni dopust te zastupljenost muškaraca u odgojno-obrazovnim ustanovama. Kad je ova mreža stručnjaka prestala s radom, javila se ideja o pokretanju europskog foruma koji će služiti kao poligon za razmjenu ideja, praktičnih iskustava i informacija. No kako ostvariti ovaj cilj? Nakon dugotrajnog promišljanja iskristalizirala se ideja: *Djeca u Europi* će se realizirati kroz mrežu nacionalnih časopisa koji već postoje!

Danas on doista nastaje kao rezultat rastuće mreže nacionalnih časopisa koji zajednički tvore njegov uređivački kolegij i odgovorni su za objavu *Djeca u Europi* u svojim zemljama, na svom nacionalnom jeziku. Iako publiciranje ovakvog časopisa podrazumijeva ulaganje silne količine energije kako u uređivanje, tako i u prevođenje, za nas je od osobite važnosti ne samo činjenica da on postoji u toliko zemalja, već i činjenica da izlazi na toliko različitih europskih jezika.

Časopis *Djeca u Europi* izlazi dva puta godišnje, a svaki je broj posvećen konkretnoj temi. Neki od prošlih brojeva uključivali su teme poput: 'Slušanje djece rane dobi', 'Slavimo 40. godišnjicu Reggio Emilie', 'Uloga Europe u različitim oblicima ranog odgoja i obrazovanja', 'Arhitektura i dizajn', 'Hrana i prehrana', 'Multilingvizam u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja'. Ovaj, 16. broj časopisa *Djeca u Europi*, ujedno i prvi koji se pojavljuje u Hrvatskoj, nosi naziv *Proučavanje svijeta i šire: Djeca kao znanstvenici*.

Djeca u Europi odražava pogled na svijet njegova uredništva. U posljednjih nekoliko godina svojim smo se glasom pridružili političkoj debati koja se odvija u EU zagovarajući stav da europski pristup ranom odgoju i obrazovanju treba ići puno dalje od ciljeva zacrtanih Barcelonom¹ (a oni propisuju da zemlje članice trebaju u svojim predškolskim ustanovama osigurati mjesta za 33% djece do 3. godine života i mjesta za 90% djece u dobi od 3. godine do polaska u školu i to do 2010. godine), no ne govore ništa o potrebnoj razini kvalitete ovih ustanova. Sudjelujući u ovom međunarodnom radu posljednjih 15 godina, u prvi plan smo stavili naše prijedloge o načinu oživotvorenja ovog pristupa, a potom i predložili 10 načela prema kojima bi se on trebao organizirati. Ovo je prijedlog koji, prema našem mišljenju, mogu i trebaju prihvatiti sve članice EU. Više o navedenom možete pročitati u dokumentu *Young children and their services: developing a European approach* (*Djeca rane dobi i organizacije povezane s njihovim odgojem i obrazovanjem: razvoj europskog pristupa*) - koji je dostupan (na engleskom i francuskom jeziku) na adresi: www.childreineurope.org/docs/PolicyDocument_001.pdf

Srdačno pozdravljam gošću urednicu ovog broja, a uz to i prvu urednicu koja nam dolazi iz istočne Europe. Teresa Ogrodzińska članica je poljske Komenski fondacije za razvoj djece. Kao glavni urednik osobno se trudim redovito uvrštavati priloge svih naših zemalja članica, stoga mi je osobito zadovoljstvo pozdraviti i uključivanje Hrvatske koja će u svim budućim izdanjima sudjelovati kao uvažena članica naše mreže. Ovim proširivanjem časopis *Djeca u Europi* sve je bliže svom prvotnom cilju da progovara o svoj europskoj djeci.

Peter Moss

Glavni urednik časopisa *Djeca u Europi*

¹ Nap. ur.: 2002. godine Vijeće Europe je donijelo Barcelonsku deklaraciju o pravima majke i novorođenčeta. Njome su se između ostalog postavili i ciljevi razvoja predškolskog odgoja, no oni su se primarno odnosili na zadovoljavanje kvantitativnih zahtjeva u smislu obuhvata djece a puno su manje brinuli o zadovoljavanju kvalitativnih uvjeta ustanova namijenjenih djeci. Europska komisija je posvećena pružanju podrške u ostvarivanju ciljeva ove deklaracije i oni su integralni dio strategije europskog razvoja i zapošljavanja, a njihova realizacija prati se godišnjim izvješćima o napredovanju.

Peter Moss je profesor na Odsjeku za predškolski odgoj i obrazovanje na Institutu za obrazovanje Sveučilišta u Londonu. Glavni je urednik časopisa *Djeca u Europi* i koordinator međunarodne mreže koja se bavi pitanjima populacijske politike i povezanih istraživanja (poput materinskog roditeljnog dopusta, roditeljnog dopusta za očeve i obiteljskog roditeljnog dopusta). S Gunillom Dahlberg uredio je seriju publikacija pod nazivom *Izazovi ranog odgoja i obrazovanja* (objavljene u izdanju Routledgea).

Predmet njegova interesa su različiti načini organizacije predškolskog odgoja i obrazovanja, teme vezane uz profil stručnjaka koji rade s djecom rane dobi, povezanost između skrbi o djeci rane dobi, spola i zapošljavanja, autonomija dječjeg sudjelovanja, kao i kritički

pristup istraživanju i praksi ranog odgoja i obrazovanja. Veći dio njegova djelovanja u posljednjih 20 godina uključuje međunacionalnu povezanost, najčešće u europskim okvirima. Njegova recentna djela uključuju naslove: *Beyond Quality in Early Childhood Education and Care* (*Izazovi kvalitete u ranom odgoju i obrazovanju*, s Gunillom Dahlberg i Alanom Penceom); *From Children's Services to Children's Spaces* (*Od ustanova namijenjenih djeci do dječjih kuća*, s Pat Petrie); *A New Deal for Children? Re-forming education and care in England, Scotland and Sweden* (*Novi dogovor za djecu? Reforma ranog odgoja i obrazovanja u Engleskoj, Škotskoj i Švedskoj*, s Bronwenom Cohenom, Pat Petrie i Jennifer Wallace); *Ethics and Politics in Early Childhood Education* (*Etika i politika u ranom odgoju i obrazovanju*, s Gunillom Dahlberg); i *Care Work in Europe* (*Rani odgoj i obrazovanje u Europi*, s Claire Cameron).